

Den grønlandske journalistuddannelse

Af Kristian Poulsen (Pablo)

Indtil 1975 fandtes der ingen egentlig grønlandsk journalistuddannelse. Grønlandere, der ville være journalister, måtte gennemgå uddannelsen efter mesterlæren, på Danmarks Journalisthøjskole eller søge ansættelse på de respektive journalistiske arbejdspladser uden en teoretisk journalistisk uddannelse.

Januar 1975 vedtog Erhvervsuddannelsesrådet at etablere en tilpasset grønlandsk journalistuddannelse. Den danske journalistuddannelse, der skulle tilpasses, havde denne opbygning:

1. Optagelsesprøve.
2. Et halvt års forskole med elementære discipliner på Danmarks Journalisthøjskole i Århus.
3. Et års første del med projektorienteret modulundervisning på DJH.
4. Halvandet års praktik på en journalistisk arbejdsplads.
5. Et års andel del med projektorienteret modulundervisning, nogle obligatoriske mediefag og afsluttende opgave med mundtlig eksamination.

Den tilpassede grønlandske uddannelse fulgte det danske mønster med følgende afvigelser:

1. Optagelsesprøven blev erstattet af et halvt års forpraktik på en journalistisk arbejdsplads i Kalaallit Nunaat med afsluttende udtalelse fra arbejdspladsen om elevens egnethed.
2. Første del på et år blev henlagt til forskellig undervisning i Kalaallit Nunaat, først og fremmest på Ilinniarfissuaq (Grønlands Seminarium) og Inunnik Isamaginninnermik Ilinniarfik (Socialpædagogisk Seminarium). Her skulle de grønlandske journaliststuderende følge nogle nærmere udvalgte fag sammen med de forskellige institutioners elever.
3. Som følge af det halve års forpraktik blev den endelige praktiktid reduceret fra halvandet til et år.

Kristian Poulsen (Pablo) er uddannet journalist fra Danmarks Journalisthøjskole i Århus med praktiktid og senere ansættelse på Atuagagdliutit/Grønlandsposten fra 1976. 1978–1981 informationssekretær i SIK og fra 1982 leder af den nye grønlandske journalistuddannelse.

Således skulle de grønlandske journalist-studerende kun gennemgå forskolen og den afsluttende 2. del på Danmarks Journalisthøjskole i Århus.

Denne uddannelse blev placeret under Erhvervsuddannelsen, men uden egne lærere eller egen ledelse. Ansvar for uddannelsen blev placeret hos de enkelte praktiksteder, og der blev nedsat et 5-mands uddannelsesnævn, der skulle koordinere uddannelsen. Af uvisse grunde blev denne tilpassede uddannelse dog aldrig godkendt af Ministeriet for Kalaallit Nunaat, som Erhvervsuddannelsen hørte under indtil 1. januar 1981.

Denne ordning kom aldrig til at fungere tilfredsstillende. Den synes heller ikke at have været tænkt som en permanent løsning, men er snarere et udtryk for, hvad der var muligt at opnå i midten af 1970'erne.

I foråret 1980 blev uddannelsen kraftigt kritiseret af eleverne, hvor det også viste sig, at der heller ikke var tilfredshed med uddannelsen på praktikstederne. Det blev især kritiseret, at undervisningen i det grønlandske sprog var meget mangelfuld – at undervisningen med relevans til det grønlandske samfund var meget mangelfuld – at uddannelsen var alt for løst styret i Kalaallit Nunaat – at en række fagområder på Danmarks Journalisthøjskole kun havde relevans i Danmark – at hele uddannelsens organisation var meget mangelfuld – og at opholdet i Danmark var socialt meget belastende for et alt for stort antal af eleverne.

I løbet af sommeren og efteråret 1980 blev det mere og mere klart for uddannelsesnævnet, at det ikke ville være mu-

ligt på forsvarlig vis at »lappe« på uddannelsen. Nævnet fandt endvidere den eksisterende uddannelse uforsvarlig og uden noget rimelig forhold mellem elevernes udbytte og uddannelsens mål-sætning. Nævnet måtte erkende, at eleverne spildte både tid, kræfter og lyst, sådan som uddannelsesforløbet foregik. Endelig måtte nævnet erkende, at et meget stort antal af eleverne havde sociale problemer i Århus af en størrelsesorden, som i mange tilfælde gjorde uddannelses tilbuddet overflødigt. Det var simpelt hen spild af kræfter, penge og menneskelige ressourcer.

I forbindelse med Erhvervsuddannelsens overgang til hjemmestyret blev uddannelsesnævnet lavet om til fagudvalget for den grønlandske journalistuddannelse med 7 medlemmer, der repræsenterer Erhvervsuddannelsen, Atuagagdliutit/Grønlandsposten, Sermitsiaq, Kalaallit Nunaata Radioa og Grønlands Presseforening (denne forening har ingen officiel grønlandsk betegnelse). Udvalget barslede med en betænkning om en ny grønlandsk journalistuddannelse i juni 1981.

Udvalget foreslår, at uddannelsen skal foregå i Kalaallit Nunaat, og at den placeres under Niuernermik Ilinniarfik (Handelsskolen) i Nuuk. Uddannelsens varighed er tre og et halvt år fordelt på følgende måde: et halvt års forpraktik, en første del på et år, et års praktik og sluttelig en anden del på et år.

Ifølge de normale adgangskrav skal en ansøger være fyldt 20 år, have mindst et halvt års sammenhængende erhvervs-erfaring på en arbejdsplads i Kalaallit Nunaat samt have bestået HF med grøn-

Journalistelever på Niuernermik Ilinniarfik (Handelsskolen) i Nuuk. Fot.: Anne Bang, Sermitsiaq.

landsk på modersmålsniveau. Et brancheudvalg, som har den overordnede styring af uddannelsen, kan dispensere fra disse adgangskrav.

Betænkningen lægger op til, at uddannelsen starter med et halvt års forpraktik på et af brancheudvalget godkendt praktiksted. Her skal medieeleven erhverve et første hånds kendskab til en mediearbejdsplads.

Første del på et år skal foregå hovedsageligt på Ilisimatusarfik og skal omfatte en alsidig og intensiv undervisning i det grønlandske sprog, undervisning i Kalaallit Nunaats kultur og historie, særlig med henblik på forståelsen af nutidens Kalaallit Nunaat. I denne periode skal medieeleven desuden gennemføre engelskundervisning på Ilinniarfissuaq på niveau med tilvalgsfag i HF, hvis

dette allerede ikke haves, samt praksis i forskellige journalistiske genrer såsom referat-, interview- og samtaleteknik og et kursus på niveau med Danmarks Radios producerkurser.

Efter et års praktiktid følger anden del på et år. Undervisningen skal her så vidt muligt være projektorienteret og give medieeleverne indsigt i det grønlandske samfunds opbygning – lovgivningen og retssystemet, hjemmestyret, kommunerne og rigsmyndighederne, de grønlandske organisationer, nationaløkonomi, forskellige økonomiske systemer, forskellige grønlandske politikker på forskellige områder og international politik. Ved slutningen af året gennemgås der kurser, hvor eleverne skal dokumentere, at de behersker journalistisk metode – at de kan arbejde under tids-

pres, og at de behersker de forskellige journalistiske genrer. Der skal også være plads til undervisning i fag som medieteor, presseetik, formidling og mediestrukturer i og uden for Kalaallit Nunaat.

Uddannelsens sprog er grønlandsk med dansk og engelsk som første og andet fremmedsprog. Således skal medieleven kunne skrive og tale flydende grønlandsk, når vedkommende er færdig med uddannelsen. Alle opgaver skal så vidt muligt udføres på grønlandsk. Eleven skal kunne indhente og forstå informationer på dansk og engelsk. Eleverne skal være i stand til at skrive på et forståeligt, men nødvendigvis ikke korrekt dansk. Der stilles ikke krav om skriftligt engelsk.

Hvad den grønlandske journalistuddannelse skal ende med, har fagudvalget forsøgt at definere i hovedtræk:

Den grønlandske mediarbejder skal have en alsidig medierelevant undervisning, så vedkommende kan fungere på nationale, regionale og lokale medier, hvad enten disse er trykte eller elektroniske. Samtidig skal fremtidens grønlandske mediarbejder også kunne arbejde inden for forskellige former for informationsvirksomhed.

Fremtidens grønlandske mediarbejder skal være med til at sikre det grønlandske sprogs forankring og videre udvikling.

Fremtidens grønlandske mediarbejder skal være så godt funderet i kendskab til grønlandske samfundsforhold, at vedkommende kritisk kan varetage sine modtageres interesser over for diverse myndigheder, hvad enten disse befinder sig i Kalaallit Nunaat eller uden for landet.

Fremtidens grønlandske mediarbejder skal kunne bestride alle job inden for den grønlandske medie verden.

Det er måske overflødigt at gøre opmærksom på, at det selvfølgelig ikke kan undgås, at der opstår administrative og pædagogiske problemer i indkøringsfasen af den nye grønlandske journalistuddannelse. Det er et stort skridt, der er taget med et minimalt tidsinterval til tilbunds gående forberedelse af uddannelsen. Men det nytter jo ikke at miste modet på grund af overvejelser om, at det selvfølgelig kunne gøres mindre problemfyldt. Forsøget må lykkes – og her må alle, der har en mening om hvilke mediarbejdere Kalaallit Nunaat har brug for være med.